

Hranjenje ptic pozimi

Damijan Denac, Tomaž Mihelič

Pravilno hranjenje ptic bo v veselje nam in v korist pticam.

Pozimi, ko pritisne mraz, se nekatere ptice same približajo človekovim naseljem. Če jim ponudimo primerno hrano, bodo prišle prav na naš vrt. To je verjetno glavni razlog, da je zimsko hranjenje ptic postalo tako priljubljeno. Verjetno ni lažjega načina, da si ptice od blizu ogledamo in spoznamo. Pred začetkom hranjenja pa se ne moremo izogniti vprašanju, ali je to sploh potrebno.

Hranjenje prinaša veliko dobrega. Zagotovo je to najenostavnejša možnost za opazovanje ptic in eden izmed načinov za razvoj odnosa med pticami in nami. Hranjenje je pomembno za ptice navadno le v močno degradiranem, spremenjenem okolju. Takšno okolje so na primer naselja, kjer so ptice izgubile veliko naravnih možnosti za prehranjevanje. Ena izmed pomembnih sestavin tega okolja so bili svojčas kupi gnoja, v katerih so našle veliko travniških semen. Spremembe v kmetijstvu so povzročile, da so danes ti kupi gnoja za ptice tako rekoč prazni, postali pa so tudi izjemno redki.

Hranjenje ptic lahko ima tudi negativne učinke, pri čemer so grožnje predvsem možnost prenosa bolezni in zajedalcev

ter težave s presnovo zaradi neprimerne količine in sestave hrane. Tem negativnim učinkom se lahko izognemo, če ptice primerno hranimo.

Najprimernejši način hranjenja ptic je naraven. To pomeni, da namesto krmilnice na svojem vrtu posadimo primerne plodonosne drevesne in grmovne vrste (šipek, robida, malina, črni trn, glog, mo-

Postavitve krmilnice je zelo pomembna. Pomembna ni le možnost, da jih dobro opazujemo, marveč tudi njihova varnost. Krmilnica naj ne bo dostopna mačkam.

kovec, brek, skorš, črni bezeg, rdeči in rumeni dren, jerebika, dobrovita, ognjeni trn, bršljan, divja trta itd.). Jeseni pustimo tudi nekaj grozdja na brajdah in sadja na drevesih, ki jih bodo obiskali kosi, lahko pa celo brinovke in carar. Edina težava tega načina je v tem, da moramo na ptice misliti več let vnaprej in da veliko ljudi nima možnosti urediti okolice svojega bivališča.

V tem primeru se zatečemo h klasičnemu hranjenju ptic, s ptičjo krmilnico.

Kakšna naj bo krmilnica in kam jo postavimo

Najboljše so lesene, dovolj velike krmilnice z lastno streho, ali pa kar preprost pladenj, postavljen na suho mesto. Idealno je, če je hrana pticam dostopna iz vseh smeri.

Krmilnico postavimo tako, da bomo ptice v njej lahko najbolje opazovali, na vrt, teraso, balkon... Krmilnica bo neprimerno bolj obiskana, če bo postavljena v bližino kritja, to je v ali ob krošnjo drevesa ali grma, idealno najmanj 1,5 m nad tlemi.

Pomembno je, da opremimo tudi okno, skozi katero opazujemo ptice. Idealno je, če na okno nalepimo tančico (svetlo prosojno zaveso), ki bo omogočila, da ptic ne bomo plašili našim sunkovitim gibom navkljub. Da preprečimo morebitne trke ptic s steklom, lahko nanj kaj nalepimo ali narišemo. Vseeno kaj, zato pri tem izkoristimo domišljijo otrok.

Kako hranimo

Hraniti lahko začnemo že pozno jeseni, vsekakor pa, ko je v naravi sklenjena snežna odeja in so nočne temperature okrog -5° C. Hranimo redno, vsak dan do večje trajnejše otoplitve. S količino ne pretiravamo (največ do 1/2 litra semen na dan). Krmilnico moramo redno pregledovati in čistiti, saj se v njej naberejo ostanki hrane (lupine semen ...) in iztrebki, ki so lahko vzrok za bolezni (salmoneleza) in pogin ptic.

AKCIJE

foto: Tomaž Mihelič

Za zrnojede ptice (ščinkavec, čížek, dlesk, poljski in domači vrabec, velika sinica, plavček, brglez, veliki detel, turška grlica...) je najlaže kupiti že pripravljeno hrano. To je lahko mešanica sončničnih semen, prosa in semen konoplje. Najbolj univerzalna hrana so sončnična semena. Pticam lahko nastavimo tudi bukov žir, ki smo ga nabrali jeseni, ali bučna semena. Velikemu detlu lahko nastavimo tudi cele orehe in lešnike. Najbolje je, če jih postavimo kar na tla ob drevesu.

Drozgom in taščici nastavimo sadje (jabolka – večkrat kot zmrznejo, boljša so), ovsene kosmiče ali rozine. Te vrste imajo tudi zelo rade plodove jerebike, rumenega dreva, črnega trna, gloga in mokovca, ki jih lahko jeseni nabereemo in posušimo.

Pri hranjenju ne pozabimo na talno krmišče. Hrana naj bodo tako sončnična semena (za ščinkavce), kot sadje (za kose, taščice itd.).

S čim hranimo

Pri tem velja osnovno pravilo, da hranimo samo s pičo, ki je pticam dostopna

tudi v naravi. Z ostanki hrane ptic ne hranimo, posebej ne s takšno, ki je bila soljena in kuhana.

TOMAČEVSKI PROD – poročilo z ornitološkega izleta

Katarina Aleš

foto: Miro Perušek

Veliki detel (*Dendrocopos major*) je bolj ali manj teritorialen, zato tudi pozimi prepri med temi pticami niso redkost.

V hladnem jutru 8. februarja 2003 se nas je v Tomačevem zbralo 11 navdušenih ornitologov. Še preden smo se z zbirnega mesta odpeljali k izhodiščni točki izleta, smo na bližnjem topolu opazili skobca s plenom v krempljih. Zemlja okoli nas je še globoko počivala pod debelo snežno odejo. Ob cesti so se na zlatih rozgah gugali trije kalinji samci, malo naprej pa je na vršičku vrbe sedela pinoža.

Pešpot ob reki Savi na tem delu še ponuja pogled na naravne bregove in brzice, občasno na prodnate nanose. Drugod so z regulacijo ukrotili in omejili samosvojo reko. Rastje je grmovnato, povečini vrbovje. Kmalu smo zagledali prve vodne ptice – mlakarice. V celem dnevu smo jih našteali blizu 70. Kot vse race so v tem času tudi mlakarice v svatovskem perju in samci so si že osvojili vsak svojo samico. Razen v paritvenem obdobju so mlakarice običajno v skupinah, v katerih več samcev spremlja eno samico. Zdaj pa so v parih čepele na bregu ali pa mirno plavale na varnejšo razdaljo stran od nas. Malo naprej smo opazili sivo čapljo, ki je nepremično stala v vodi, ko pa smo se ji približali, je odletela in nam namenila svoj vrščeci pozdrav. Pravo predstavo so nam uprizorili trije veliki detli. Na drevesu poleg nas so se podili dva samca in samica. Očitno je bilo, da en samec poskuša odgnati drugega, in ob tem je svojo grožnjo stopnjeval še s klicji. Čeprav smo bili

velika skupina, se za nas niso niti najmanj menili. Na enem od samecev smo opazili obroček in iz njega razbrali, da je bil obročkan v Sloveniji.

Prišli smo do večjega, s prodom pokritega otoka. Tam so med sivimi vranami tekale kavke, v vodi pa je stala še ena siva čaplja. Nato smo počasi zaokrožili našo pot. Nazaj grede smo v vodi opazili še dve samici velikega žagarja. Preletelo nas je nekaj kormoranov v svoji značilni klinasti formaciji, z osebki, ki so imeli svatovsko belo perje ob licih in na repu, pa mladostnimi in enoletnimi. Preden smo se poslovili, sta nam zapela še velika sinica in plavček. Dopoldne je minilo, kot bi trenil, topli avto in čaj pa sta hitro odtalila premražene prste na rokah in na nogah.

foto: Katarina Denac
Zimski detajl.